

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента,
завідувачки кафедри теорії музики та естрадного мистецтва

Ткач Марії Михайлівни

на дисертацію

КАУРОВА Павла В'ячеславовича

«Формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

У поданому на рецензування дисертаційному дослідженні Каурова Павла В'ячеславовича порушується актуальна проблема формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Актуальність звернення здобувача до окресленої проблеми зумовлюється низкою чинників, вочевидь пов'язаних із функціонуванням музичної культури в сучасному комунікативному середовищі суспільства інформаційної доби. В умовах повсюдної діджиталізації українського суспільства освітня сфера особливо відчуває потужний вплив цифрових технологій, які дозволяють досягти високого ступеня свободи творчості учасникам педагогічного процесу. Мережевий простір нових комунікативних взаємодій у сфері музичної культури здійснює свій потужний вплив й на процес мистецького навчання, важливою складовою якого є музично-інструментальне навчання, у змісті якого питома вага належить скрипковій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

У зв'язку з цим, вельми продуктивним стає набуття студентами досвіду скрипкового виконавства паралельно з набуттям особистісного інформаційно-комунікаційного досвіду. Така синергія стає можливою лише за умови розширення простору навчального мистецького середовища, детермінованого процесом скрипкової підготовки, за рахунок активного використання інформаційно-комунікаційних технологій під час навчання студентів гри на скрипці. Між тим, як слушно зазначає автор дослідження, в сучасних умовах інформатизації освіти набуття досвіду скрипкового виконавства із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у контексті формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва потребує накопичення певної критичної маси такого феномену як особистісний інформаційно-комунікаційний досвід студентів. Такий приріст має забезпечити процес удосконалення скрипкової підготовки студентів за рахунок нарощування інформаційних ресурсів у контексті інтегрованості отриманої мистецтвознавчої, музично-педагогічної, музично-виконавської та іншої інформації.

У комплексі зазначені чинники актуалізують порушену в дисертації проблему, виявляючи при цьому недостатність розкриття в музично-педагогічних дослідженнях алгоритму педагогічного осмислення інновацій щодо ефективного формування досвіду скрипкового виконавства вчителя музичного мистецтва саме із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, особливо – в частині шляхів їх практичного втілення.

З урахуванням викладених положень, дисертаційну роботу Каурова П. В. вважаємо **актуальною** для розв'язання сучасних проблем музично-інструментального навчання студентів мистецьких спеціальностей, а вибір теми дослідження – цілком виправданим та своєчасним.

У змісті дисертації автором послідовно та комплексно відображено процес розв'язання визначених завдань на основі об'єкта, предмета та мети дослідження. На різних етапах наукового пошуку дисертантом був обраний комплекс відповідних методів дослідження. Серед них: *теоретичні методи* (аналіз, синтез, ретроспективний аналіз, порівняння, конкретизація, узагальнення та ін.); *методи моделювання* для створення методики формування означеної якості в закладах вищої освіти; група *емпіричних методів* (опитування, бесіди, анкетування, тестування, спостереження, педагогічний експеримент та ін.), а також *методи математичної статистики* для обробки й аналізу одержаних даних та їх порівняння із вихідними положеннями.

Дисертаційне дослідження Каурова Павла без сумніву вирізняється **науковою новизною**, яка виявляється в здобутках, що отримані *вперше*:

- здійснено цілісне дослідження проблеми формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;

- розкрито сутність поняття «досвід скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій»;

- обґрунтовано структуру ключового поняття дослідження, яка включає: мотиваційно-гедоністичний, виконавсько-фаховий та рефлексивно-перетворюючий компоненти;

- розроблено авторську методику формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у процесі музично-інструментального навчання на засадах *особистісно-орієнтованого, компетентнісно-конструктивного, інформаційно-креативного* наукових підходів.

Міждисциплінарний потенціал досліджуваного феномену скерував дисертанта до обґрунтування комплексу *педагогічних умов*, серед яких: педагогічне стимулювання спрямованості скрипкової підготовки майбутніх учителів музики на оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями; педагогічне забезпечення інформаційної основи скрипкової підготовки в якості важливого чинника інтеграції в цьому процесі навчальних курсів, а також

педагогічного інструментарію, що включає комп'ютерні технології, побудовані на сучасних інформаційно-комунікаційних засобах навчання, поєднаних із методами і засобами мистецького навчання; педагогічне забезпечення формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахової скрипкової підготовки.

Розроблена *методико-технологічна модель* формування досвіду скрипкового виконавства із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій студентів факультетів мистецтв включала: мету, завдання, методологічні підходи, структурні компоненти досліджуваного феномену та їх критерії і показники, педагогічні умови та *етапи експериментальної роботи*: установчо-цільовий, професійно-поглиблюючий, аналітично-конструктивний, на кожному з яких застосовувалися відповідні методи, засоби і форми педагогічної роботи, що разом становить повний технологічний цикл.

На особливе позитивне схвалення заслуговує розкриття автором *специфіки застосування інформаційно-комунікаційних технологій* як сучасного тренду мистецької освіти, що зумовлено значним зміцненням інформаційно-комунікаційної парадигми суспільства. Зазначена парадигма особливо актуалізувалася в умовах світової епідеміологічної ситуації (COVID-19) та повномасштабної війни Росії проти України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року і наразі продовжується. Саме в цих умовах значення інформаційно-комунікаційних технологій відіграє все більшу роль завдяки переходу навчального процесу на новий рівень – це рівень дистанційного навчання. Зазначений рівень забезпечує як безпекову складову, так і безперервність інструментальної (скрипкової) підготовки студентів мистецьких спеціальностей. Тотальне застосування інформаційно-комунікаційних технологій у мистецькій освіті засвідчує колосальний потенціал ІКТ щодо упровадження абсолютно нових форм і методів викладання музичного мистецтва.

З урахуванням цих позицій, дисертант вдало розкриває сутність інформаційно-комунікаційних технологій та можливості їх застосування у змісті мистецької освіти, зокрема, – технології колаборативно-віртуального навчання – COIL (Collaborative Online International Learning). Сутність зазначеної технології полягає в такій організації процесу скрипкової підготовки студентів в режимі реального часу, коли студенти, знаходячись географічно в різних регіонах, мають змогу одночасно і синхронно здійснювати практичну музично-виконавську, навчально-наукову, професійно-методичну комунікацію із професорсько-викладацьким складом та взаємодіяти поміж собою за допомогою сукупності телекомунікаційних та комп'ютерних засобів.

З-поміж цікавих *форм* такого навчання дисертант виділяє такі: віртуальні курси з скрипкової гри; групові віртуальні тренінги та групові віртуальні репетиції студентів скрипкового класу перед екзаменами, заліками, концертами тощо; віртуальні концерти, фестивалі, конкурси як основні форми музичного виконавства; віртуальні майстер-класи; інтернет-форуми з проблем музичного

виконавства загалом і скрипкового виконавства зокрема та ін. Паралельно із технологією колаборативно-віртуального навчання COIL дисертант розглядає технологію дистанційного навчання, зміст якої є суттєво ширшим, оскільки ця технологія передбачає як групові, так і індивідуальні заняття із студентами, що має велике значення саме для мистецької освіти.

Визначаючи переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інструментальної підготовки студентів мистецьких спеціальностей, автор наголошує, що зазначені технології активізують самостійну пошуково-виконавську діяльність студентів; сприяють розвитку творчого мислення, для якого характерним є оригінальність, гнучкість та рефлексивність; збагачують персональний досвід студентів у галузі скрипкового виконавства за рахунок повторного прослуховування, аналізу й подальшої самокорекції власних прилюдних виступів тощо.

Логіка проведення дослідження скерувала дисертанта до подальших дій у дослідно-експериментальній роботі. У процесі здійснення діагностувальної роботи відповідно до визначених критеріїв та показників сформованості досвіду скрипкового виконавства із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій студентів факультетів мистецтв дисертантом були розроблені та охарактеризовані *рівні* означеного феномена: високий, середній, низький. Послідовне виконання усіх завдань констатувального експерименту дозволило окреслити сукупність методів і прийомів мистецького навчання, а також інформаційно-комунікаційних засобів для упровадження та експериментальної перевірки методики формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

Порівняльний аналіз вхідних і вихідних даних результатів проведеного формувального експерименту уможливив виявлення позитивної динаміки рівнів сформованості досвіду скрипкового виконавства із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій майбутніх учителів музичного мистецтва, що підтверджує доцільність впровадження розробленої авторської методики.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці методів формування досвіду скрипкової підготовки майбутніх учителів музики у процесі оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями, які можуть екстраполюватися в різні види фахової діяльності студентів факультетів мистецтв. Обґрунтована та експериментально перевірена методика формування досвіду скрипкової виконавства майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій в процесі фахового навчання може бути впровадженою в освітній процес факультетів мистецтв під час вивчення дисциплін «Методика музичної освіти», «Науковий семінар», на заняттях із виробничої практики. Важливим доповненням матеріалів дисертації став розроблений авторський спецкурс «Інформаційно-комунікаційні технології у процесі інструментальної підготовки майбутніх учителів музичного

мистецтва», який має практичне значення у розвитку міжкультурної комунікації студентів факультетів мистецтв.

У цілому дисертаційна робота Каурова П. В. справляє позитивне враження, результати дослідження викладені чітко та послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань. Дисертаційна робота логічно структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку використаних джерел до кожного розділу, загальних висновків та додатків.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені у 8 наукових публікаціях, серед яких 2 публікації у провідних фахових виданнях України, 1 – у міжнародному виданні, 5 – працях апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Дисертація Каурова П.В. на тему: «Формування досвіду скрипкового виконавства в майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії музики та
естрадного мистецтва факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

Тідпис Марія ТКАЧ
АВІРІЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
Тідпис [Signature]
« 24 » 05 2024